

UNIVERSITETS LÆREREN

NR. 103 – APRIL '97

FARCE OM FORSKNINGSPENGE

Undervisningsministeriet har problemer med at få udarbejdet kriterier for omfordeling af forskningspenge. Arbejdsgruppe har ligget stille i et halvt år, og nu har formanden trukket sig

I oktober 1995 sagde KU's rektor Kjeld Møllgård ja til at blive formand for et særudvalg, som skal finde kriterier for omfordeling af forskningspenge på basis af "kvalitet". Omkring 1. marts i år trak han sig igen fra formandsposten uden at udvalgets øvrige medlemmer var fundet og uden at udvalget altså havde afholdt et eneste møde i 5 måneder...

Årsagen til at Møllgård trak sig var angiveligt, at ministeriet var blevet så forvirret over de mange forskellige høringssvar og markante indvendinger, at man valgte at holde fast i nogle af de modeller, som Undervisningsministeriet tidligere havde præsenteret. Hovedvægten lå her på, at tidligere præstationer skulle danne grundlaget for omfordeling af forskningspenge mellem institutionerne. Man ville bl.a. se på institutionernes "forvaltning af basismidlerne, samt deres indberetninger om forskningsaktivitet og -kvalitet".

Møllgård kunne tilsyneladende ikke komme igennem med sine "kvalitets-kriterier", og han trak sig derfor som formand for kriterie-udvalget. Nu ender sagen i et såkaldt "tekniker-udvalg" med repræsentanter fra ministeriet og Rektorkollegiet. Det er dog fortsat helt uklart, hvad kommissoriet for udvalget vil blive.

Ubeslutsomt ministerium

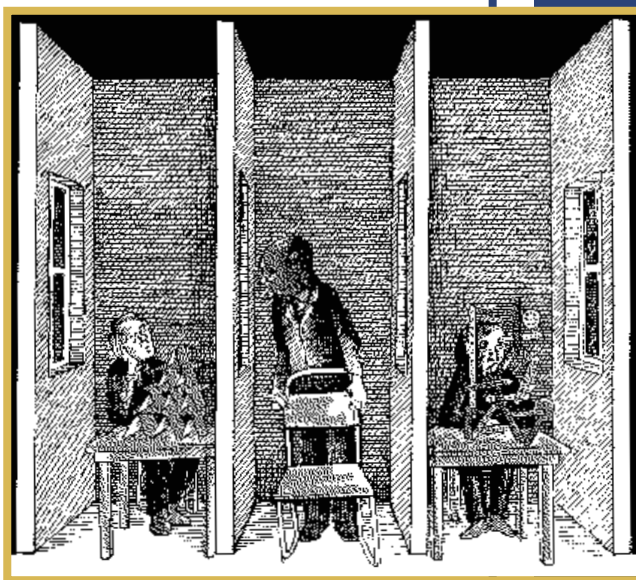
Ministeriets ageren vækker undren. På den ene side ønsker man en mulighed for at omfordele penge efter "kvalitet", og samtidig ønsker man ikke rigtigt at tage konsekvensen. Derfor bliver sagen trukket i langdrag. Der er faktisk gået næsten et halvt år siden

høringssvarene kom ind uden at der er sket noget som helst i mellemtiden:

"Der er lidt farce over det, når ministeriet ikke tager nogle konsekvenser. De kunne vælge helt droppe ideen. Eller de kunne skære igennem med deres egen model. Endelig kunne de jo vælge at følge et af de 2-3 forslag, som er kommet fra institutionerne", siger en kilde, som har fulgt forløbet. Hermed henvises til, at KU-rektor Møllgaard præsenterede en model ligesom der ligger et fælles forslag fra uddannelsesrådene, forskningsrådene og Danmarks Forskningsråd.

Undervisningsministeriets Universitetsafdeling har med det lange forløb bragt sig i en kaotisk situation, som minder om forløbet i skandale-projektet VUE. Her gennemtvang ministeriet hårdnakket nogle ambitioner og kriterier på trods af universiteternes modvilje – og nogles boykot. Og på det grundlag satte man så det edb-system i værk, som var budgetteret til at koste 45 mio. kr., men kom til at koste knap 130 mio. kr.

"Der er gået Tvind, en særlig slags ubeslutsomhed, i ministeriet! De sætter planer i værk, indhenter markante indvendinger i høringssvarene – og udskyder eller

skubber så det hele til side. De kan ikke tage beslutning i noget som helst, som de sætter i sving ...", konstaterer en anden iagttagere.

I ministeriet vil direktør Torben Kornbech Rasmussen på ingen måde bruge udtrykket farce om det sidste halve års arbejde: *"Det er en demokratisk forløb: En arbejdsgruppe med rektor Møllgård har lavet et oplæg. Dernæst indkom der høringssvar, som pegede i forskellig retning. Så drøftede ministeriet situationen med rektorerne. På den måde er der ikke noget mærkeligt i, at man lige standser op – eller at rektor Møllgård efter nærmere overvejelse vælger at trække sig fra arbejdet".*

Direktøren forventer, at en ny arbejdsgruppe med rektorerne deltager i løbet af nogle måneder vil fremlægge sine overvejelser.

je

Se baggrund s.8

Ja og nej til OK'97 2-3
DJØF siger nej: Prisen er for høj ...
DM siger ja: Nye lønmuligheder ...
TO LEDERE

Forskningsrådene 4
Jytte Hildens forslag om at undlade sammenlægning af forskningsråd kan komme i modvind i Folketinget

Manipulation 4
Undervisningsministeriet prøver at udhule, at bacheloruddannelsen skal være forskningsbaseret

Forskeres selvopfattelse 7
Undersøgelse af normer og værdier hos forskere i samfundsvidenskab

Ph.d.-løsning? 9
Ph.d.'erne holdes på pinebænken til det sidste hvad angår 'lønmødtagerstatus'

TEMA: EVALUERINGER AF FORSKNING I ENGLAND

Fagene får karakterer 10
– og belønnes/ straffes tilsvarende ved fordeling af forskningspenge

Rating 11
– på hvert fagområde. Tabeller fortæller, hvordan universiteternes institutter står sig i konkurrencen med andre

De dygtigste fag 12
Hvilke fagområder får de højeste karakterer? Er det fordi de vitterligt er dygtige eller fordi de giver hinanden høje karakterer?

Refordeling af penge 13
En god evaluering belønnes med flere forskningspenge. Statistik fortæller, hvem der får og hvem der mister ...

Universiteternes burhøns 14
Det engelske evalueringssystem – med kontant afregning i næste års bevillinger – har absurde konsekvenser for forskningen selv

ESSAY

Medlemsblad for ULA
(Universitetslærerafdelingen i
Dansk Magisterforening) og
for DJØF's undervisnings- og
forskningsansatte (under
Overenskomstforeningen).

Bladets leder udtrykker fælles
holdninger. Øvrige artikler i
bladet er ikke nødvendigvis i
overensstemmelse med afdelin-
gernes synspunkter.

Eftertryk er tilladt med tyde-
lig kildeangivelse.

Redaktion:

Lektor Arne Kjær, DM
Seniorforsker Birgit Jæger, DJØF
(ansv.hav. for dette nummer)
Journalist Jørgen Øllgaard (DJ)

Redaktionens adresse:

UNIVERSITETSLÆREREN
Lyngbyvej 32 F
2100 Ø

Telefon: 39.15.30.45 lok. 242

Fax: 31.18.45.77

E-mail: Joe@magister.dk

UNIVERSITETSLÆREREN

udkommer 10 gange om året.
Bladet udkommer den første
uge i hver måned.

Næste deadline: 17. april

Øvrige adresser:

Dansk Magisterforening
Lyngbyvej 32F
2100 Ø
Tlf. 39.15.30.45

Magistrenes
Arbejdsløshedskasse
Lyngbyvej 32 F
2100 Ø
tlf. 39.15.39.15

Magistrenes Pensionskasse
Lyngbyvej 32 F
2100 Ø
tlf. 39.15.01.02

DJØF
Gothersgade 133
PB 2126
1015 Kbh. K.
tlf. 33.95.97.00

AAK – Akademikernes
A-kasse
Nørre Voldgade 29
1358 Kbh. K.
tlf. 33.95.03.95

Juristernes og Økonomernes
Pensionskasse
Gothersgade 133
PB 2126
1015 Kbh. K.
tlf. 33.95.97.00

Oplag: 4800

Foto: Søren Hartvig
(hvor ikke andre er anført).

Grafisk Produktion og trykning:

Delta Grafisk AS / Scanprint as

LEDER 1:

Af seniorforsker Birgit Jæger,
fmd. f. DJØF's UFO

OK-NEJ: PRISEN BLIVER FOR HØJ!

Det nye lønsystem inde-
bærer, at den hidtidige
slutløn sættes ned med
10,43%, samtidig med at andre
"løse tillæg" – lokalløn, docent-
tillæg o.lign. – forsvinder.

Det nuværende "faste til-
læg" hos allerede ansatte ad-
junkt- og lektorer vil fortsat ek-
sistere. Men nedsættelsen af
slutlønnen medfører, at inden
vi overhovedet kan begynde at
tale om lønfremgang i det nye
system, skal den enkelte først
have hentet tillæg hjem, der
opvejer den mindre slutløn
plus de "løse tillæg", som den
anstatte ellers ville have fået i
det gamle system. Godt nok
findes der gode tillidsrepræ-
sentanter rundt omkring på in-
stitutionerne, men de skal
være meget dygtige, hvis de
skal være i stand til at for-
handle tillæg hjem, der både
dækker lønefterslæbet og der-
udover løfter lønniveauet for
de ansatte.

De problematiske elemen-
ter i OK'97 er så iøjnefal-
dende, at DJØF stemte imod
forhandlingsresultatet i AC's
bestyrelse og at Overens-
komstforeningen i DJØF (som
UFO-området er en del af) an-
befaler medlemmerne at
stemme nej ved urafstemnin-
gen. Overenskomstforeningen
var langt ellers ind i forhand-
lingsforløbet positivt stemt
over for et nyt lønsystem. Men
slutresultatet var ikke accepta-
belt: Prisen bliver simpelthen
for høj.

Væl er der nogle positive
elementer i det fores-
låede nye lønsystem. Specielt
på UFO-området har vi set

nogle muligheder for at til-
kæmpe os nogle flere kvalifi-
kationstillæg. Mobilitetstil-
lægget, der kom igennem ved
sidste OK-forhandlinger, er i
virkeligheden et udtryk for
den samme tankegang. Vi tror
på, at ansatte på universiteter,
højere læreranstalter og i sek-
torforskningen har så store
kvalifikationer og står i så god
en markedsposition, at de vil
have mulighed for at argumen-
tere sig frem til nye tillæg.

Det nye lønsystem skal kun
gælde for folk, der bliver ansat
efter d. 1.1.1998. Allerede an-
satte kan få lov til at blive på
det eksisterende lønsystem,
indtil de går af på pension. De
kan også vælge at gå over på
det nye system, men kun efter
egen fri vilje, og så er de
iøvrigt sikret mod lønnedgang.
Det er selvfølgelig meget bet-
ryggende.

Problemet er bare, at så
snart det nye lønsystem træder
i kraft, vil de kommende løn-
forbedringer højst sansynligt
komme til at ligge dér. Det
gamle system vil formodentlig
akkurat lige blive vedligeholdt,
så inflationen ikke fuldstændig
udhuler lønnen, men så heller
ikke mere. Det er i det lange
løb selvfølgelig ikke et reelt al-
ternativ til det nye lønsystem.

Derudover indebærer OK-
forliget også en forringelse af
den nuværende lokalløn, såle-
des at de personer, der vælger
at fortsætte på det eksiste-
rende lønsystem, for fremtiden
kun kan få lokalløn udbetalt
som engangsbeløb. DJØF's hid-
tidige politik omkring lokalløn
– der går på at få så meget
som overhovedet muligt ud-

møntet i faste og varige tillæg
– bliver bombet tilbage til lo-
kallønnens startfase.

Undervisnings- og forsk-
ningsområdet må ud fra
en samlet betragtning bakke
op om Overenskomstforenin-
gens nej til resultatet. Det må
vi gøre på trods af, at UFO-om-
rådet ikke bliver så slemt ramt
som statssektoren og de
(amts)kommunalt fuldmægtige
m.fl. Vores kollegaer indenfor
disse områder rammes hårdt
på deres centrale tillæg: Rådigh-
hedstillægget og turnustil-
lægget. Turnustillægget – som
faktisk passer udmærket til
tankegangen i det nye lønsy-
stem – er ikke med i det nye
lønsystem. Rådighedstillægget
er ikke forsvundet, men det
har fået et kraftigt skud for bo-
ven, i og med at der er lagt op
til, at man lokalt kan aftale
ikke at gøre brug af det. Det
kan meget let gå hen og blive
starten på en glidebane, der
ender med at tillægget helt for-
svinder.

Selvom solidaritet er et be-
greb, der er ved at gå af mode,
mener jeg ikke desto mindre,
at UFO-området godt kan vise
solidaritet med de kolleger, der
er ansat i administrative jobs i
stat og (amts)kommuner. Det
er dog ikke på grund af solida-
ritet, at vi siger nej til OK-re-
sultatet, men fordi resultatet
heller ikke er spiseligt for vo-
res eget område. Og så vejer
de eklatante forringelser, som
vores kollegaer på de andre
områder vil blive udsat for,
med i vores samlede stillingsta-
gen til OK-resultatet. ■

Af lektor Arne Kjær,
fmd. for DM's ULAB

OK-JA: NYE LØNMULIGHEDER

Der er en hel række positive elementer i det overenskomstforlig, som er indgået på AC-området. Det centrale element – lønreformen – er for eksempel skruet sådan sammen, at den er til fordel for nyansatte, mens det for allerede ansatte rummer muligheder for nye former for tillæg.

Forliget indebærer, at allerede ansatte kan blive i det nuværende lønsystem. Ingen går således ned i løn. Man kan dog vælge at overgå til det nye lønsystem og får så et udligningstillæg, som repræsenterer forskellen mellem den gamle slutløn og den nye.

DM's Universitetslærerafdelings bestyrelse (ULAB) behandlede OK'97 resultatet på et bestyrelsesmøde den 4/3-97. Der var divergerende meninger og synspunkter, men et overvældende flertal kunne anbefale resultatet.

Forliget indebærer, at slutlønnen på den nye skala er ca. 10% lavere end på den nuværende skala. Som nyansat vil man have flere penge til rådighed i de første ca. 17 år. Hvis man skal bevare den samme livsløn som nu, skal man da have fået tillæg, som svarer til ca. 2.000 kr pr. måned.

Diskussionen om løndelen af resultatet har især drejet sig om en vurdering af, hvorvidt det er muligt at hente nye tillæg hjem. Bestyrelsens flertal tror på mulighederne, bl.a. fordi politikerne selv har udtrykt, at de anser lønforskellene

mellem det offentlige og det private for at være et problem for det offentlige. Men der venter et stort arbejde på den front.

Tillidsrepræsentanterne skal klædes på til de nye opgaver og medlemmerne skal orienteres nøje om overenskomstens enkelte dele, således at de kan foretage de bedst mulige valg. For TR'ene indeholder forliget også en væsentlig forbedring. Hvor det tidligere var sådan, at tillidsrepræsentanterne selv skulle finde tiden til at varetage deres hverv, så skal arbejdsgiveren nu aftale hvilke arbejdsopgaver, de skal fritages for og der kan ansættes en vikar.

I min faglige kommentar i sidste nummer af UNIVERSITETSLÆREREN var der en fylldig omtale af OK-resultatet. Her skal derfor bare opregnes perspektiverne i aftalen:

Overenskomsten markerer en **væsentlig lønforbedring** i forhold til de seneste overenskomster. Stigningen er aftalt til 4,25 pct. hvor den tidligere har været helt nede på 2,5.

Vi forventer os meget af en genforhandling af **stillingsstrukturen**. Vi forventer, at få aftalt en kobling mellem stillingsstruktur og de nye lønformer, fx nogle advancementsmuligheder for lektorer, så topkvalificerede lektorer ikke skal fanges i stillingsstrukturens lektortillæg der hidtil har markeret lønloftet.

På deltidslærerområdet ønsker vi et gennembrud, således

at der indføres en begrænsning af antallet af undervisningsassistenter, hvilket kan ske ved, at der sættes et maksimum på, hvor lang tid en ua'er må være ua'er og at der derefter knyttes en forpligtelse for institutionen til at ansætte den pågældende som ekstern lektor eller amanuensis, evt. på deltid.

Det skal samtidig bemærkes, at fagforeningerne vil arbejde på, at adjunkternes risiko for at blive overhalet af post'doc'ere ved lektoransættelser formindskes ved at der fx lægges større vægt på undervisningserfaringen i bedømmelserne. Allerhelst ser fagforeningerne, at man simpelthen genindførte oprykninger efter bedømmelse.

Det nye lønsystem indebærer færre anciennitetstrin, men med en stigning der til gengæld er større pr. trin. Dette giver hurtigere lønstigninger på skalaen for nyansatte. I praksis betyder det, at en kandidat efter to år som forskningsassistent og et 3-årigt ph.d.-forløb vil være på skalaens højeste trin.

Ud over dette indføres en række **nye tillægsmuligheder**, kvalifikationstillæg ud fra objektive, konstaterbare kvalifikationer og funktionstillæg. Disse tillæg kan enten forhandles for grupper af ansatte på ministerie-niveau eller for grupper og/eller enkeltpersoner på den enkelte institution. Tillæg er principielt varige, men kan undtagelsesvist være midlertidige

eller i form af engangsvederlag.

Perspektiverne er, at forskerne – lokalt eller på ministerieniveau – kan forhandle nogle tillæg for personer, der har høje kvalifikationer, såvel forsknings- som undervisningsmæssigt. Det betyder, at velkvalificerede lektorer får en mulighed for at få en højere løn end den nuværende, generelle lektorløn. I dag er man som lektor sikker på at få sit lektortillæg, men man er også sikker på ikke at få mere – hvis man da ikke lige er så heldig at blive professor! Den nye tillægsstruktur kan blive løftestang eller lokomotiv for generelle lønstigninger på et område, som i årevis har været bremsat af lønloft – også i forhold til andre lønmodtagergrupper.

Vi er stærkt utilfredse med, at universitetsområdet stadig er undtaget fra merarbejdsbestemmelserne. Det afspejler, at modparten endnu ikke har forstået, at det at være universitetslærer ikke er et kald, hvor det åndelige arbejde alene er nok i sig selv. Universitetslærere i dag har oftest familie og børn ligesom alle andre og ønsker ikke at arbejde mere end vi får løn for. Det enorme pres, der er på universiteterne med stigende studentertal samt stigende konkurrence om forskningsmidler, gør det svært at få livet til at hænge sammen for såvel kvinder som for mænd. ■

FORSKNINGS- RÅDENE – IGEN, IGEN

Jytte Hilden i medvind hos forskningsrådene for humaniora og samfundsvidenskab. Men hun kan komme i modvind i Folketinget

Forskningsminister Jytte Hilden startede sin ministergering med at sløjte lovforslaget om, at de 6 forskningsråd skulle lægges sammen til 3. Samfundsvidenskab og humaniora skulle ikke lægges sammen og heller ikke naturvidenskab og teknisk videnskab. Men ministerens resolute handling får ikke nogen blid modtagelse hos formanden for Folketingets Forskningsudvalg:

“Der er for meget status quo i forslaget. Jeg kunne godt tænke mig at der røres lidt op i gryden, så man ændrer på forskningsrådenes arbejdsform.

Problemet er, hvordan man får dem til at arbejde bedre ...”, siger Kjeld Rahbæk Møller og markerer dermed, at han ikke er begejstret for Hildens forslag: Forskningsministeren kan dermed se frem til en turbulent behandling af lovforslaget i Folketinget:

“Det skal ingen hemmelighed være, at jeg gerne så at man i højere grad bryder med institutionelle bindinger i rådssystemet. Og samti-

dig skal man gøre op med den tro, at bare der er samlet 15 personer i et forskningsråd, så er al ekspertise samlet ...”

Heller ikke det nyetablerede overorgan “Danmarks Forskningsråd” er begejstret for forslaget. Rådet efterlyser – på linie med Rahbæk – initiativer, som kan få forskningsrådene til at fungere bedre.

jø

Lovforslaget har den forrygende titel:

Lov om ændring af lov om Danmarks Forskningsråd og offentlige forskningsudvalg og ændring af lov om Forskningspolitisk Råd og forskningsråd og om ophævelse af lov om Forskningspolitisk Råd og forskningsråd

(Fremsat 12. marts. Førstebehandles sandsynligvis 1. april).

MANIPULATION

Seminarieverdenen så gerne, at deres 4-årige læreruddannelse anerkendes på bachelorniveau. Det er dog hidtil blevet afvist, fordi seminariets undervisning ikke er “forskningsbaseret”. Læreruddannelsens nødvendige bredde og den manglende tid til faglig fordybelse og kvalificering har heller ikke været noget, som talte for en anerkendelse: De studerende lærer ikke videnskabelige metoder og arbejdsformer, som naturligt kunne føre over i et kandidatstudium.

Men måske åbnes der nu en bagdør for seminarierne. Undervisningsministeriet søger nemlig at presse nogle optagelseskriterier igennem ved Danmarks Lærerhøjskole, som betyder en svækkelse af de akademiske krav. Det sker i et bekendtgørelsesudkast om de pædagogiske kandidatuddannelser ved DLH.

Optagelseskrav: “Indtil et halvt år efteruddannelse”

Det har hidtil været kravet for optagelse på DLH’s kandidatuddannelse, at man havde seminarieuddannelsens 4 år samt en 1-årig exam.pæd.-grunduddannelse ved højskolen. Står det til ministeriet, så skal betingelsen om den etårige grunduddannelse nu erstattes af “indtil et halvt års efter- eller videreuddannelse”.

“Denne gummiparagraf vil i praksis komme til at betyde, at faglighed fra seminarieuddannelsen og lidt kursusvirksomhed giver kvalifikationer på bachelorniveau og adgang til DLH’s kandidatuddannelser – men det er manipulation, med vidtrækkende konsekvenser for kvaliteten i de videregående uddannelser”, konstaterer syv studieledere ved lærerhøjskolen i København.

Forvaltningsmæssigt peger studielederne på det besynderlige i, at man ikke stiller mindstekrav; bekendtgørelsen taler om et “**højest**”-krav (“indtil et halvt år”), når der i alle andre optagelsessammenhænge stilles “**mindste**”-krav ...

“Det er eklatante kvalitetsforringelser, som næppe tidligere er set på en videregående

uddannelse”, siger de og spørger, om det er led i en ministeriel salamitaktik, hvor bachelorbegrebet udvandes:

– “Men hvor skal ansøgerne nu få deres formelle adgangsbillet?”

– “Skal Lærerhøjskolen være rambuk i en generel forringelse eller en skrabet udgave af kandidatuddannelserne ved de højere læreanstalter?”

– “Skal der fremtvinges et “master-niveau” som erstatning for en svækket kandidatuddannelse?”

Skjulte bagtanker?

“Det er svært at begrunde udspillet med henvisning til kvalitetssikring, økonomi eller fleksibilitet”, siger en talsmand for studielederne, Christian Horst.

Mens det hidtil har været ministeriets embedsmænd, som har forhandlet det sprængfarlige emne kræver DLH, at der spilles med åbne kort: *“Det bør være politikerne – og ikke tilfældige embedsmænd – der fastlægger rammerne. DLH hører under rammerne for universiteter og videregående institutioner. Hvis politikerne åbent vil erklære, at DLH’s kandidattrin skal ligge på et andet – og lavere – niveau end de øvrige universiteteters, så skal det siges og der skal laves en bekendtgørelse, der svarer til dette. Så ved vi, hvad der forventes af os. Det bliver en voldsom ændring, men vi vil selvfølgelig indgå i at udarbejde en studieordning, som passer til de nye krav”,* siger Horst, som tilføjer, at hvis ministeriet gennemfører planerne på den foreslåede måde, så kan det få konsekvenser for kvalitetskravene overalt på universiteterne.

Forskningsbasering

Formelt set finder bacheloruddannelsen sted ved en højere læreanstalt med forskningsbaseret undervisning og er af 3 års varighed. Bachelorniveau er forudsætning for at kunne starte på et kandidatstudium.

Det er disse betingelser til **indgangstrinnet**, som Undervisningsministeriet nu prøver at underminere ved at fjerne

Undervisningsministeriet prøver at luske kvalitetsforringelser igennem ad bagvejen på Lærerhøjskolens optagelsesbetingelser. Initiativet kan også være en rambuk til at give mellemuddannelser ret til at bruge bachelor-graden – selv om uddannelserne ikke er forskningsbaserede

et helt årsværk fra den samlede kandidatuddannelse på DLH: Hidtil har forudsætningen for at starte på et egentligt overbygningsniveau på DLH været en 1-årig exam.pæd.-uddannelse, der bygger bro mellem den 4-årige læreruddannelse på seminariet og så kandidatstudiet. Begrundelsen for exam.pæd.-trinnet har været, at den har selvstændig værdi som grundlag for konsulentfunktioner, og at den bringer den studerende frem til "bachelorniveau" – selv om Undervisningsministeriet hidtil har afvist at anerkende exam.pæd.-uddannelsen ovenpå læreruddannelsen som en bacheloruddannelse. I praksis fungerer trinnet dog som adgangsbillet til kandidatuddannelsen.

Undervisningsministeren har tidligere markeret, at bacheloruddannelser skal være forskningsbaserede, hvorved den adskiller sig fra en række mellemuddannelser: "Ministeren har tilsluttet sig Rektorkollegiets og formandskollegiets opfattelse af, at bacheloruddannelsen skal være forskningsbaseret..."

Det er definitionen på universitetsundervisning, at den er forskningsbaseret, og hvis det ikke er tilfældet, bør undervisningen ikke finde sted på universitetet ...

På den baggrund vurderer ministeren, at vi indtil videre må forbeholde bachelorgraden til uddannelser på universiteterne". (Undervisningsministeren d. 16 febr. 1995).

Studielederne siger: "At læreruddannelsen er fireårig berettiger på det indholdsmæssige og kvalitetsmæssige niveau ikke til en placering eller en ligestilling med et 3-årigt bachelorstudium – selv om der kan være visse 'modelæstetiske fristelser' heri, set ud fra et planlægnings synspunkt ..."

Kvalitetssænkning

Det er studieledernes opfattelse, at Universitetsafdelingen med vold og magt vil "systemtilpasse" højskolen til 3-2-3-modellen. Det er noget som forsøges gjort administrativt, uden at man diskutere kvalitet og niveau i uddannelserne.

Ministeriets forslag får dog voldsomme konsekvenser for de studerende, forudsætter studielederne. Studerende uden det 1-årige grundtrin skal til at lære at skrive afhandlinger ud fra akademiske normer, når de starter på kandidattrinnet:

"Hvis ministeriets forslag realiseres – og hvis man samtidig mener, at det akademiske niveau skal opretholdes (helst kvalitetsforbedres) – så kan DLH se frem til en massiv dumpning af studerende ved eksaminationen på kandidatuddannelserne", siger Horst.

Man kan imidlertid også gå en anden vej:

"Alternativt må man sænke niveauet generelt, hvilket er attraktivt, da kandidatuddannelserne finansieres gennem beståede eksamen'er (taxametre). En mulig konsekvens af en sådan generel niveausænkning af kandidatuddannelserne kunne føre til en omformulering af uddannelsen til en 'master-degree', hvorved DLH kommer til at fungere som rambuk i den danske akademiske struktur – altså som model for en generel forringelsesudvikling ..."

Konkurrencen fra seminarierne

Seminarierne har søgt bachelorstatus. Ambitionen er at få forskningspligt for adjunkter og lektorer m.m.

De nye forslag om pædagogiske diplomuddannelser som et tilbud til mellemlange uddannelser kan blive en mellemstation til større anerkendelse af bachelorelementet – og det støttes da også af interesseorganisationen Danmarks Lærerforening.

Der er tilmed den særlige krølle, at diplomuddannelserne etableres under Åben Uddannelse, og der er ikke fastsat ensartethed i niveauer på diplomuddannelserne ved de 18 seminarier, hvis bud på læreruddannelsens sammenstyknings varierer betydeligt (i timetal) på en række fag. DLH spørger således: Hvor er det fælles niveau på seminariefag, der vil kunne give merit til en kandidatuddannelse? Bekendtgørelsesudkastet om di-

plomuddannelserne giver ikke noget svar.

For studielederne ser det ud som om fag- og institutionsinteresser i høj grad styrer spillet om bachelorniveauet. Seminarierne ønsker bachelorniveauet og det passer godt i ministeriets budgetstyring og tanker om større markedsorientering af uddannelserne:

"De væsentlige forhandlinger finder ikke længere sted i et demokratisk forum for udvikling af kvalitet i uddannelserne, på det folketingspolitiske niveau, men mellem institutionelle interessenter og ministeriel rammestyling", siger studielederne uden at ville udtrykke en direkte kritik af seminarierne: "Men i denne sag handler de klogt i forhold til deres egne præmisser i det magtspil, der kører ...".

Manipulerer embedsmænd?

Ifølge DLH-studielederne baserer Undervisningsministeriet sin planlægning på en fejlagtig sammenstilling af uddannelseslængder samt en manglende præcisering af uddannelsesindholdet ved universiteter i forhold til læreruddannelsen ved seminariet.

Embedsmændene manipulerer, når de i forsoget på at få uni-

versitetsuddannelser og læreruddannelsen til at ligne hinanden umiddelbart sætter uddannelsesår (ved seminariet) lig med studieårsværk (ved universitetet). Og i deres fremstilling ser den 4-årige seminarieuddannelse – som ikke er forskningsbaseret – stort set ud til at leve op til de højere læreanstalters 3-årige bachelorforløb – som er forskningsbaseret.

"Det havde været let for ministeriet, hvis lærerhøjskolen p.g.a. økonomipres selv ville forringe deres kandidatuddannelse. Men det kunne kun ske, hvis lærerhøjskolen indvilgede i, at forhandlingerne skulle gå udenom problemstillingen med bachelorniveauet ...".

Studielederne mener, at embedsmænd i Undervisningsministeriet langt overskrider det politiske mandat, der ligger i Bekendtgørelsen om Universiteter m.v.: "Er der overhovedet folketingspolitisk flertal bag initiativet", spørger de og svarer: "En forringelse af det foreslåede omfang bør forudsætte tilkendegivelse fra ministeren om, hvad der er den egentlige hensigt. Så ved vi, hvad vi har at rette os efter ...".

je

LÆSERMØDE

– torsdag d. 10. april kl. 16.15 - 17.45 i DJØF's lokaler, Gothersgade 133.

Program:

Oplæg til diskussion v. lektor Jørgen Bang (Informations- og medievidenskab, AU):

"Fagbladets rolle. UNIVERSITETSLÆREREN mellem fagforening og kritisk magasin".

Mød bladets nye og gamle redaktører samt redaktionskomiteen.

Redaktionskomiteen

DIREKTØR FOR FORSKNINGSANALYSE

– blev Karen Siune og instituttet placeres i Århus ...

Forskningministeren har udpeget docent Karen Siune fra Statskundskab i Århus til direktør for det "Analyse- og Udredningsinstitut for forskning", som – under ministeriet – skal opbygge kompetence og viden om forskning.

Instituttets bestyrelse har samtidig besluttet, at instituttets hjemsted skal være Århus – hvilket iøvrigt var Siunes betingelse for at tage direktørjobbet. Også KU, RUC og HH-København havde meldt sig som interessenter.

Instituttet får uafhængig status som sektorforskningsinstitut under Forskningsministeriet. Men er det ikke en upraktisk placering af instituttet, når de politiske og administrative aktører – Folketinget og ministerierne – er beliggende i København:

"I disse informationsteknologitider er det jo ikke noget problem. Administrationen kan ske ved hjælp af dataoverførsler og i-mail", siger Siune, som dog ser frem til nogen rejseaktivitet: *"Jeg regner dog ikke med at rejse mere end jeg plejer – for jeg rejser allerede en del. Men rejser til København bliver ikke led i det daglige arbejde. Og det er jo heller ikke alle interessenter, som bor i København ..."*

Også et professorat under forskningsrådene i "forskning i forskning" er besat med Thomas Søderquist fra RUC, som muligvis følger med centret til Århus.

Siune: Skal ikke lave fagevalueringer

Instituttet har fået en bevilgning på 7 mio. kr., og instituttet skal for disse penge indgå en 4-årig "resultatkontrakt" med ministeriet. Og så regner man med, at instituttet selv indtjener 2 mio. kroner årligt. Det skal ske ved, at forskningsråd, universiteter, erhvervslivet m.fl. skal købe analyser og viden. Siune afviser, at instituttet skal sælge evalueringer som Evalueringscentret gør på undervisningssiden:

"Umiddelbart vil jeg sige, at instituttet ikke skal lave fagevalueringer. Men jeg vil ikke afvise, at instituttet kan medvirke til at lave de standarder og kriterier, som bør indgå i forskningsevalueringer i almindelighed – alt sammen under hensyn til hvert forskningsfelts særlige egenart", siger Siune. *"Det vil absolut være en fordel, hvis disse standarder udarbejdes af fagfolk, således at de kan*

operationaliseres og bruges til sammenligninger på tværs af fagene ..."

De seneste forskningsevalueringer har haft forskningsrådene (for samfundsvidenskab / humaniora) som igangsættere og sekretariat. Både evalueringen af økonomi og statskundskab og den om psykologi blev kritiseret hårdt for at operere med uigennemskuelige bedømmelseskriterier.

"Jeg har betinget mig, at instituttet skal kunne sige nej til mere specifikke fagevalueringer. Hvis der så kommer pres på os for at lave det, må jeg så tage kampen om det ..."

Forskningsstatistik

Det er angiveligt instituttets opgave at styrke grundlaget for rådgivningssystemet og de forskningspolitiske beslutninger samt fremme en kvalificeret offentlig debat om forskningspolitiske spørgsmål, siger Siune.

Bemandingen på centret bliver 2 seniorforskerstillinger, som allerede er opslået. Senere skal der oprettes 2-4 post.doc.-stipendier af 1-3 års varighed.

Blandt de væsentligste opgaver er at få hold på statistikker over forskning og uddannelse. Det er Forskningsministeriet, som har haft til opgave at udarbejde forskningsstatistikken, som normalt er udkommet hvert andet år. Den er imidlertid ikke udkommet siden 1993. En af årsagerne til at 1995-statistikken således er blevet forsinket er, at det er en tung opgave og at ministeriet har haft stor udskiftning i medarbejderstaben på det område.

"Jeg er helt klar over, at det er en svær opgave, og at ministeriet har haft bagtanker med at lægge den ud. Det er en opgave, som vil blive opfattet som et selvstændigt forskningsprojekt her i huset, og der vil blive ansat specielt personale (statistikere el.lign.) til den opgave ...", siger Siune, som slutter med at betone, at hun håber, at der også bliver tid til mere visionære opgaver: *"Vi skal se på, hvor pengene til forskning i grunden går hen. Vi skal evaluere konsekvenserne af den førte forskningspolitik: Hvilke positive og negative ting er der fx kommet ud af at øremærke penge til forskellige programmer? Og så videre ..."*

ja

S amfundsforskerne erklærer, at de sandelig gerne vil ud i en bredere offentlighed, men i praksis så henvender de sig til forskerkollegerne. På den ene side hævder forskerne, at det sandelig er vigtigt at forskningen "anvendes" og når ud til brugerne. På den anden side konstaterer de, at deres vigtigste målgruppe for forskningen er andre forskere gennem tidsskriftsartikler og bøger!

"Det ligner en konflikt eller en disharmoni i deres normative orientering og deres selvopfattelse. En forklaring på konflikten kan jo være, at forskerne bombarderes med udtalelser fra politikerne om, at forskningen skal være 'nyttig og samfundsrelevant'. Og på den anden side får de også at vide, at forskningens kvalitet skal kunne måle sig med den internationale forskningsverden. Der er da åbenbar modstrid indbygget i de to hensyn: Publicering for andre forskere i internationale tidsskrifter har monerer ikke med bredere bruger-relevans ..."

Videnskabssociologen Heine Andersen har netop afsluttet en beskrivende undersøgelse af især samfundsvidenskabelige forskeres videnskabssyn og -vurderinger, dvs. på deres fags idealer og virkelighed, på forskningskvalitet, målgrupper, paradigmer m.m. Undersøgelsen afdækker spændende forhold om forskernes og fagernes selvopfattelser, normer og etik. Som sådan kan man identificere spændende forskelle til naturvidenskaberne, men også indbyrdes mellem fagene erhvervsøkonomi, jura, nationaløkonomi, politologi, sociologi m.fl.

Videnskabssociologi

Projektet indgår som delprojekt i SSF-initiativet: "Videnskabssociologi med særligt henblik på samfundsvidenskaberne", som inden for de næste 2-3 år vil af rapportere om andre forhold inden for samfundsvidenskaberne: Heine Andersens videre projekt efter den beskrivende delrapport vil være en nærmere sammenkædning af videnskabssynet med forskernes personlige holdninger og sociale forhold/position.

De 3 andre dele af projektet er et ph.d.-projekt, der som case-studium ser på kvalitative interviews som afspejling af forskeres kvalitetsopfattelser (på data-logi og erhvervsøkonomi). Et an-

det ph.d.-projekt analyserer enkeltforskeres skriftlige produktion og ser på udvikling af kvalitetsbegreber heri. Endelig er der et filosofisk og videnskabsteoretisk projekt som omhandler forholdet mellem det sociale og erkendelsesteoretiske (v. filosofen Finn Collin). Heine Andersen skal selv arbejde videre med et dokumentarisk studium i tidsskrifter og evalueringer for at opspore, hvordan god og dårlig forskning omtales.

Forskel mellem samfundsvidenskab og naturvidenskab

Undersøgelsen viser, at der er markant enighed om nogle komponenter vedr. forskningskvalitet. Der er enighed om de metodeidealer i mere formel forstand – som fremgår af lærebøgerne – om konsistens og empirisk dokumentation. Går man imidlertid nærmere på det indholdsrelaterede, så er der en del forskelle mellem fagene:

Der er markant forskel på "grundforskningsorienteringen" i samfundsvidenskab (33-50 pct.) og naturvidenskab (75 pct.). *"Det er åbenbart, at det er langt vanskeligere at lave sondringen mellem grundforskning og anvendt forskning inden for samfundsvidenskaberne. Faktisk er der 40 pct. af samfundsforskningen, som forskerne selv vurderer som 'en blanding'. Resultatet afspejler, at man i samfundsvidenskaben måske ikke har direkte af-tagere i tankerne, så indgår der alligevel forestillinger om aktører eller brugere, som kunne tænkes at anvende resultaterne. I forvaltningsorienteret forskning har man således – uden konkret sigte – løsning af specifikke problemer for øje",* siger Heine Andersen.

En anden indikator på anvendelsesorienteringen er, at mens 50 pct. af samfundsvidenskaberne angiver, at de indgår i organiseret samarbejde med "brugere", så er det kun 25 pct. i naturvidenskaberne og medicin.

Der er dog også samfundsvidenskaber med en lav grundforskningsdel fx jura og især erhvervsøkonomi, hvor op mod halvdelen af forskningen rubriceres af forskerne som "anvendt" ..

Tidsskriftsartikler er vigtige

Når forskerne skal angive, hvilke faktorer, der har betydning for anerkendelse og karriere er der enighed om at angive publicering i tidsskrifter som den suve-

FORSKERES SELVOPFATTELSE

Undersøgelse af normer og værdier hos forskere inden for samfundsvidenskab

rønt væsentligste. Dernæst kommer publicering i bøger. Det er også tydeligt, at bogpublicering tillægges langt større vægt i alle samfundsvidenskabelige fag end i naturvidenskab og medicin, hvor bøger står relativt lavt.

"Samfundsforskernes vurdering af tidsskrift-artiklers betydning viser, at der er overensstemmelse mellem deres værdiorientering og de formelle krav: Anerkendelsessystemet og forskernes vægtning harmonerer. Det spændende er så, at der er uoverensstemmelse mellem deres høje prioritering af tidsskriftsartikler og så deres faktiske adfærd", siger Heine Andersen.

Han konstaterer, at publicering i tidsskrifter tidsskrifter faktisk betyder meget i belønnings- og karriereperspektiv. Virkeligheden viser, at nok stiger den samlede publiceringsmængde, men tidsskriftpubliceringen falder forholdsvist i forhold til andre former (bøger, arbejdsrapporter m.m.).

Derimod har publicering med henblik på den store offentlighed relativt lav status. Undersøgelsen indikerer, at blandt de klare målgrupper, så er det forskningsverdenen selv, som vejer relativt tungt. Her er der dog forskel mellem fagene, og især nogle politologer vægter tydeligvis en bredere offentlighed højere.

Lang arbejdstidsuge

Undersøgelser viser, at forskere i almindelighed har en arbejdsuge, som er ca. 10 timer længere end almindelige lønmodtagere 37 timer. De arbejder altså 20-30 pct. længere end de får løn for.

Andersens undersøgelse viser, at arbejdstidens længde stiger, jo højere man kommer op i hierarkiet: Professorer (54 timer), lektorer (48 timer), adjunkt (47 timer), ph.d.-stipendiater (44 timer), forskningsassistenter (43 timer). Forskere inden for naturvidenskab har et tidsforbrug som er 1-2 timer højere end samfundsvidenskabsfolkene.

Heine Andersen har endnu ikke analyseret, hvad der får folk til at lave et så voldsomt gratisarbejde. *"Lønjagt er ingen god forklaring, for forskerne får jo ikke overarbejdsbetaling. Karriere-ræs er heller ikke noget i cementstillingen. Forklaringerne ligger sandsynligvis mest i, at der er høj identifikation med den forskning, man laver".*

Det er en interessant nuance, at folk arbejder mere jo mindre forskningsdelen indgår i deres jobbeskrivelse. Folk i ordinære stillinger med undervisnings- og administrationsforpligtelser presses tilsyneladende til at afvikle deres forskning i yderkanten af deres arbejdstid. *"Det er den enkeltes eget ansvar at skaffe tid til forskningen ..."*, konstaterer Heine Andersen. Omvendt har folk med rene forskningsansættelser tilsyneladende lidt bedre mulighed for at begrænse deres merarbejde. Mens lektorer på universitetet således har 48 timers arbejdsuge, så har seniorforskeren i sektorforskningen en arbejdsuge på 44 timer.

Heine Andersen mener at tallene er rimeligt pålidelige. Han stillede to (kontrol-) spørgsmål: Et hvor forskerne skulle opgøre deres typiske arbejdsuge og et hvor de skulle redegøre for den seneste uges tidsforbrug. De to spørgsmål gav sammenfaldende svar, hvilket tyder på en høj validitet – og andre undersøgelser har givet lignende resultater.

Hvad angår **forskningsandel** af arbejdstiden er der en rimelig ensartethed (36-40 pct.), med erhvervsøkonomi som en markant undtagelse (27 pct.).

Her har naturvidenskab klart bedre forskningsbetingelser (44 pct.).

Forskerne ved de gamle universiteter har høje forskningsandele med 36-39 pct., på de øvrige 27-30 pct. På AaU ser det ud til at især undervisningsforpligtelsen er stor, mens administrationen fylder meget på RUC og HH-København.

Hvad angår **lærerårsværk / studenter**, så har samfundsvidenskaberne dobbelt så mange studenter som de har på naturvidenskab, medicin og teknisk videnskab. Men hvad angår forskningsårsværk, så er samfundsvidenskabs dækning 5-6 gange mindre hvis man bruger studentertallet som den faste størrelse.

Ser man på studentertal i forhold til **forskningsårsværk** er der store forskelle mellem institutionerne inden for samfundsvidenskaberne. her er det faktisk sådan at KU ligger højest, mens RUC og AaU ligger lavest.

"Gode forbindelser"s betydning

Mens publicering i tidsskrifter vurderes højest som led i anerkendelse og karrieren og bøger kommer ind som nummer to, så betyder "omsættelighed i under-

visningen", formidling uden for forskning og "igangsættelse af andre forskere" relativt lidt. Men hensyn til ikke-faglige faktorer betydning ser det ud til, at det at være "kendt uden for forskningsverdenen" vurderes til at spille en større rolle i samfundsvidenskaberne end i naturvidenskab/medicin. "At have gode forbindelser" tillægges derimod ret stor vægt i de våde fag og især på sociologi og jura.

Sociologi – som var udsat for fyringer og lukning i slutningen af 80'erne – udviser klart den laveste tiltro til saglighed og neutralitet i bedømmelser. På en skala med midpunkt (4) placerer sociologerne bedømmelsen af, om man lever op til neutralitet og saglighed 1,4 points under gennemsnittet. Men også på spørgsmålet, **om det er de vigtigste faglige kompetencer og kvalifikationer, som belønnes** svarer 4 ud af 10 nej. Og i fagene erhvervsøkonomi og politologi er det trods alt hver femte, som også markerer mistro ved at svare nej.

Der er en del, som finder, at bedømmelsessystemet fungerer retfærdigt. Men der er overraskende mange, som ikke har tiltro til systemets objektivitet eller saglighedsideal. På en skala (1-7 med midpunkt 4) hedder gennemsnitsværdien 4,7, når forskerne udtrykker, om bedømmelserne har levet op til idealerne.

"Gode forbindelser" tillægges forbavsende stor betydning. Især på sociologi – samt på jura og i lidt mindre grad på erhvervsøkonomi og politologi – tillægges de personlige kontakter betydelig indflydelse på anerkendelse og karriere. Forbavsende nok tillægges det også stor betydning på naturvidenskab.

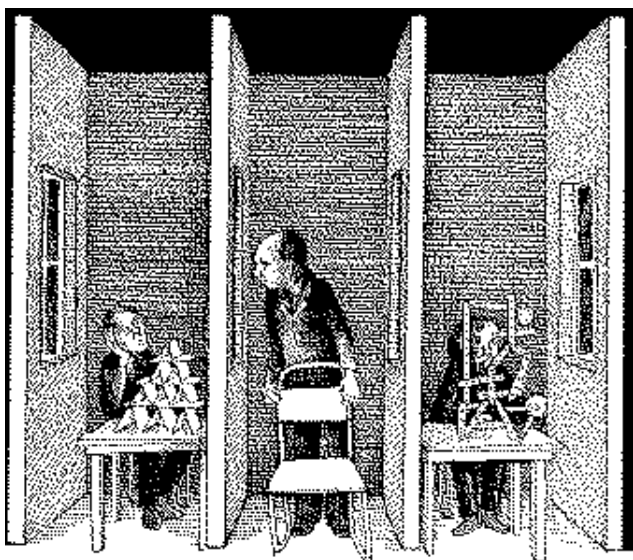
"Strengt set burde 'gode kontakter' ikke fylde så meget i forskernes forståelse. Men resultatet kan jo tolkes på flere måder: Gode kontakter kan positivt fortolket betyde, at man forstår at følge med i den aktuelle forskningsudvikling. Men det kan også tolkes usagligt som nepotisme....", slutter Heine Andersen.

je

Heine Andersen: Forskere i Danmark – videnskabssyn, vurderinger og aktiviteter – en videnskabssociologisk undersøgelse med særlig vægt på samfundsvidenskaberne. (febr. 1997).

KAPLØBET OM FORSKNINGSPENGE

Grønthøster skal høste og dernæst reforedele 5 pct. af forskningsmidlerne hvert år. Men ministeriet kan ikke blive enige med interessenterne om de kriterier, som skal styre refordelingen

Undervisningsministeriet kommer ingen vegne i forsøget på at indføre en "kvalitativ forskningsbudgettering", dvs. en omfordeling af forskningspenge mellem institutionerne, hvor man først bruger grønsthøstermetoden til at klippe 5 pct for dernæst at reforedele pengene til dem, der har den mest lovende forskning.

Den seneste udvikling i sagen er (se forsiden), at KU-rector Kjeld Møllgård i begyndelsen af februar trak sig som formand for en arbejdsgruppe, som i øvrigt aldrig blev nedsagt. Hermed var arbejdet med modellen banket tilbage til juli 1996, hvor en arbejdsgruppe afleverede en rapport om spørgsmålet.

Grønsthøste 5 pct.

Den aktuelle omfordelingspulje handler om 100 mio. kr. årligt. Pengene – som findes ved at grønsthøste 5 procent ligeligt over de nuværende forskningsbevillinger – skal reforedeles efter nogle specifikke kriterier. I ministeriets første udspil fra juni 1995 foreslog embedsmændene en "engelsk model", hvorefter

der hveret 4 år nedsættes faglige paneler, som skulle give karakterer til indleverede publikationer. Og det skulle så danne baggrund for omfordeling efter kvalitet.

I rapporten fra en arbejdsgruppe – med bl.a. KU-rector Møllgård og RUC-rector Toft – fra juli 1996 afviste gruppen den engelske model som "for ressourcerekrævende". I stedet blev der foreslået "en synlig incitamentsstruktur" på basis af en faglig selvurdering af udvalgte områder og efter udtalelser fra et ekspertpanel med international deltagelse. Panelets udtalelse skulle angiveligt ske på grundlag af en standardiseret beretning fra institutionerne og efter en vurdering af forskningens kvalitet.

I august 1996 sendte ministeriet så et forslag om en omfordelingsmodel ud til høring. Svarene indkom i oktober, og indeholdt divergerende meldinger og megen skepsis. De mest markante frasagn kom fra Århus og Odense Universiteter, som slet ikke ønskede at medvirke i arbejdet.

KU's fakulteter var ikke indbyrdes enige, men rector Møll-

gård foreslog "publicering" som grundindikator ved omfordelingen. Det fandt ministeriets Universitetsafdeling tilsyneladende så sympatisk, at man bad Møllgård gå foran i udvalgsarbejdet.

Møllgård kørte solo

At Møllgård så trak sig fra formandsposten i udvalget er ikke bare en bet for ministeriet, men også for rector selv. Han indvilligede nemlig i formandsskabet uden at have drøftet procedurer og betingelser med kollegerne i Rektorkollegiet. Det sololøb blev de øvrige rectorer noget sure over.

KU's rector er kendt for sine ambitioner – formuleret ved tiltrædelsen – om at KU skal være eliteuniversitetet. Og KU har samtidig nogle forskningstunge institutioner (på medicin og naturvidenskab) med gode muligheder for at stå sig godt i en kvalitativ konkurrence med mindre forskningstunge institutioner. Det var formentlig Møllgård's bevæggrunde til at gå ind i det kontroversielle udvalgsarbejde.

Mange interessenter

Høringssvarene åbenbarede, at der er forskellige interessenter med hver deres forestillinger om de kriterier, som skal bruges ved refordelingen:

Odense og Århus fandt det ufrugtbart overhovedet at søsætte sådanne omfordelingsprojekter.

Rektor Møllgård foreslog, at "publiceringskvalitet" bliver den grundlæggende faktor ved refordelingen.

Det mest epokegørende forslag kom fra triaden **Uddannelsesrådene, Danmarks Forskningsråd og Forskningsrådene** i fællesskab. Det gik ud på, at i stedet for at se bagud, så skal universiteterne søge om andel af pengene til "faglige kvalitetsudviklings- og omstillingsformål", der omfatter både forskning som uddannelse. Parterne argumenterede for, at denne model vil

skabe "et velforstået og alment accepteret grundlag" og at den er simple end ministeriets udspil. I løbet af en årrække vil man have tildelt midler selektivt til formål, som repræsenterer en egentlig fornyelse af nogle af universiteternes kerneaktiviteter.

Argumentet imod denne model har allerede været på banen: Hvad sker der så, hvis universiteterne ikke lever op til deres strategiplaner; skal de så betale pengene tilbage til puljen?

Den nærmere politiske baggrund for triadens forslag er for det første, at uddannelsesrådene i årevis har søgt at få større indflydelse. Man disponerer således slet ikke over penge, som er den vigtigste magtfaktor. Og med fællesforslaget mellem uddannelses- og forskningsrådene garderer disse sig mod en ødelæggende ressortstrid mellem Undervisnings- og Forskningsministerierne.

Endelig er der så nogle af de mindre forskningstunge institutioner – **RUC, AaU, Handelshøjskole-København m.fl.** – som så en chance for at score en større andel af de samlede forskningsmidler, dvs. at skævheden til de gamle universiteter søges udlignet. Diskussionen om omfordelingen åbenbarede nogle klare strukturelle modsætninger mellem institutionerne, som af nogle blev kaldt "camoufleret omfordelingspolitik". Femprocents puljen kunne således bruges som et redskab til at rette op uligheder mellem RUC's, AaU's og handelshøjskolernes dårligere forskningsvilkår.

Ministeriet har slet ikke formået at håndtere så mange interessenter, siger en iagttagere:

"Bag ministeriets ubeslutsomhed ligger, at de prøver at indgå kompromiser. De har simpelthen svært ved at se i øjnene, at der er nogle institutjonschauvinistiske interesser, som det er umulige at forlige."

JE

PH.D.-BØVL

– til det sidste. 'Lønmodtagerstatus' var endnu ikke sikker før påske, fordi Skatteministeriet endnu ikke har givet garanti for konsekvenserne ...

Akademikernes Centralorganisation og Finansministeriet har forhandlet sig frem til en aftale om lønmodtagerstatus for ph.d.'erne. Aftalen er imidlertid ikke godkendt endnu, da fagforeningerne ikke har fået Skatteministeriets skriftlige fortolkning og accept af dens konsekvenser.

Efter en række møder opfatter AC – som har ført forhandlingerne for fagforeningerne – imidlertid accepten som en formalitet, da man har fået mundtlige tilsagn om en sådan.

Skatteministeriet skal anerkende, at ph.d.'ere på SU-løn skal have ret til skattefradrag ved ophold i udlandet. Problemet er, om lønnede ph.d.-stipendier kan få fradrag, fordi de "sikrer og vedligeholder indtægt" (hvilket skatte teknisk er betingelsen for at opnå fradrag). Den fortolkning har man ikke fået skriftligt bindende svar på fra Skatteministeriet.

Et yderligere problem kan være, at Undervisningsministeriet stædigt ønsker, at Skatteministeriet skal fastholde den midlertidige ordning med fradrag på 11.000 kr. pr. md. i udlandet. Det ønsker ministeriet for at opretholde SU-ph.d.-ordningen for dem, der er indskrevet i udlandet. Argumentationen er, at de er indskrevet i udlandet – og at det danske ministerium eller danske regler ingen myndighed har her. Også de, der er indskrevet direkte (fra bachelortrinnet) til ph.d.-forløb ved naturvidenskab i Odense og Århus, er fortsat studerende indtil de har fået kandidatgraden. Disse grupper skal således fortsat være "studerende".

Undervisningsministeriets manøvre gør således, at der ikke er noget "rent snit", fordi de dansk indskrevne bliver lønmodtagere og dem i udlandet bliver studerende. Hvis Skatteministeriet således siger nej til Undervisnings-

ministeriet er der måske udsigt til et rent snit – for så må Undervisningsministeriet finde særlige modeller for at løse problemerne for de udenlandsk indskrevne.

I forhold til Arbejdsministeriet har problemet været, at man angiveligt ikke kunne lave dagpenge-beregning for ph.d.'ere, men det problem løses ved, at betænkningen ændres for de lønnede ph.d.'ere.

Endelig er der problemet med de fondsaflønnede. Hvis en **fondsaflønnede** ikke kan fremvise en ansættelseskontrakt, så bliver de betragtet som studerende. Og det vil være et problem for dem, som er ansat i udlandet på fondsmidler. De danske kan løse problemet ved at få pengene udbetalt som løn gennem universiteterne.

je

TAKSAMETERSYSTEM JUSTERES

De hårdt kritiserede taksametre – hvor der gives bevillinger efter, hvor mange eksamen'er, som studenterne består – er blevet kritiseret for at tilskynde universiteterne til at sænke eksamenkravene. Nu ser der imidlertid ud til at være politisk flertal for at bløde systemet lidt op. Politikere og rektorer hælder mest til en model, hvor institutionerne selv kan vælge, om taxametrene skal udbetales på baggrund af STÅ-produktion fra dette år eller fra året forud. Det betyder, at de kan vælge det år med de bedste tal, så de får et ekstra år til at omstille sig til et lavere niveau. Et brat fald i studenteroptag slår således ikke umiddelbart igennem, mens man umiddelbart får udløst belønningen for et mer-optag i forhold til året forud.

Der bliver tale om nulsums-løsning, for de økonomiske rammer forbliver uændrede. For således at få lidt penge at omfordele fra til år er det tanken at skære 1 pct. på alle taxametre.

Der er ingen planer om at justere på de uensartede taksametre mellem hovedområderne.

Undervisningsministeren har forhandlet modellen med uddannelsesordførerne i Folketinget og med rektorerne. Ordførerne og rektorerne presser på for at få en snarlig ændring, og også Undervisningsministeren er positiv. Der er enighed om, at modellen skal justeres, men ikke helt om, hvilken model der foretrækkes.

Ministeriet så – efter hvad UNIVERSITETSLÆREREN erfarer – hellere en symmetrisk model, men problemet heri er efter politikernes mening, at den ikke tilskynder til, at der optages flere studerende. Endelig vil ministeriet gerne vente med at ændre systemet til efter 1998, når alle universiteter efter planen skulle være koblet til et fælles studenterregistreringssystem (STADS i VUE-projektet).

je

INTRO:

KARAKTERERER TIL FAGENE OG TIL UNIVER- SITETERNE

– og evalueringernes resultat afregnes
kontant i forskningsbevillingerne ...

191 institutioner. 2894
institutter. 55.000
forskere...

Så mange blev kørt igennem
den mest systematiske forsk-
ningsevaluering, som endnu
er gennemført i hele verden.
Så mange var omfattet af
den evaluering, som blev
gennemført i 1996 i Storbri-
tannien. Evalueringerne blev
gennemført som peer-re-
views af 59 ekspertpaneler,
som dækkede 69 fagområ-
der.

Evalueringer blev tidligere
gennemført i 1986, 1989 og
1992.

Evalueringerne optager
en stigende del af mange in-
stitutters opmærksomhed
og ressourcer, idet **resulta-
terne har direkte betyd-
ning for det kommende
års forskningsressourcer.**
Universiteterne kender be-
tydningen af en god evalu-
ring, da dennes resultat (ran-
king) anvendes direkte til
omfordeling af en 5 pct.'s
pulje.

4 forskningsarbejder
pr. institut / forsker

I selve evalueringen indgik,
at hvert humaniora-institut
skulle fremlægge op til 4 for-
skerarbejder, mens de andre
hovedområder skulle frem-
lægge 4 arbejder pr. forsker
udarbejdet inden skærings-
datoen 31.marts 1996. Disse
arbejder blev så bedømt af
ekspertpanelerne. Institut-
terne skulle fremlægge data

om forskerstuderende og
studenterantal, om interne
og eksterne forskningsmid-
ler samt om forskningsstra-
tegi.

Karakterskala 1 - 5*

Arbejderne blev bedømt på
en skala:

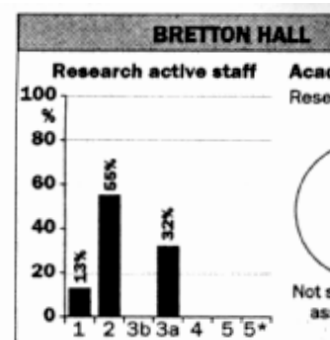
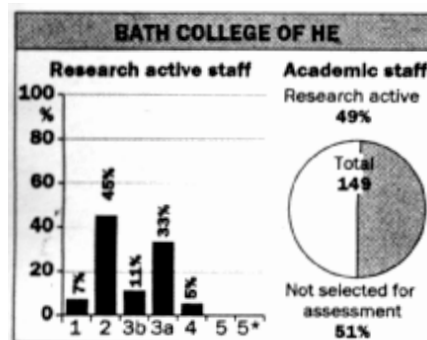
- 5* er forskning af "interna-
tional excellence" i ho-
vedparten af områderne
inden for instituttet og
mindst national excel-
lence i resten.
- 5 viser international excel-
lence på nogle områ-
der og national excel-
lence i et bredt udsnit af
resten.
- 4 viser national excel-
lence i et bredt udsnit af
instituttets forskning.
- 3A viser national excel-
lence i størstedelen af in-
stituttets subområder.
- 3B viser national excel-
lence in hovedparten af
instituttets subområder
- 2 viser national excel-
lence i op til halvdelen af
institutternes subområder.
- 1 viser national excel-
lence i få eller ingen af in-
stituttets subområder.

Resultatet af bedømmel-
serne opgøres på flere om-
råder og der sker en ranking
af institutionens forskning.
(Flere af opstillingerne er
vist i figurerne).

je

Kilde: THES 20.12 1996

PHYSICS				
Bath	4	3	A	21.0
Birmingham	5	4	B	65.5
Birkbeck College	3b	2	B	7.0
Brighton	1	1	C	4.0
Bristol	5	5	B	48.0
Brunel	2	3	B	8.0
Cambridge	5*	5.4	A	111.0
Central Lancashire	3a	3	D	9.2
Durham	5	5	A	49.0
East Anglia	4	3	B	8.0
Essex	4	4	B	13.0
Exeter	4	4	B	17.0
Hertfordshire	4	2	C	12.3
Imperial College of Science, Technology and Medicine	5	5	A	82.2
Keele	3a	3	B	24.0
Kent at Canterbury	3a	3	B	18.3
King's College London	4	3	B	16.2
Kingston	1	^	C	4.0
Lancaster	3a	3	B	21.0
Leeds	5	4	B	25.5
Leicester	5	5	B	34.3
Liverpool	5	5	A	33.0
Liverpool John Moores	4	2	C	9.0
Loughborough	3a	2	B	13.0
Manchester	5	4	B	63.0
UMIST	4	3	A	26.3
Manchester Metropolitan	2	1	D	5.0
Newcastle upon Tyne	4	3	C	14.0
North London	1	^	C	2.0
Nottingham	4	5	A	37.0
Open	3b	2	C	13.4
Oxford	5*	5	B	107.0
Queen Mary and Westfield College	4	4	A	45.8
Reading	4	3	B	18.0
Royal Holloway, London	4	3	B	14.0
Salford	3a	3.3	C	17.2
Sheffield	4	3	B	23.0
Southampton	4	4	B	31.0
Staffordshire	2	^	D	3.6
Surrey	4	4	A	29.5
Sussex	3a	3	B	28.3
University College London	5	4	A	63.0
Warwick	4	5	A	30.2
York	4	3	B	16.0
Edinburgh	5	4	B	47.6
Glasgow	4	4	B	43.7
Heriot-Watt	4	5	B	26.0
Paisley	1	^	E	3.0
St Andrews	4	3	B	23.1
Stirling	3b	4	A	3.0
Strathclyde	4	4	B	30.5
Wales, Swansea	4	2.1	C	10.0
Wales, Aberystwyth	4	3	B	10.3
Wales, Cardiff	4	4	B	22.5
Armagh Observatory	4	4	A	6.0
The Queen's Belfast	5	5	B	50.0

RATING PÅ FAGOMRÅDER

ECONOMICS AND ECONOMETRICS

Bath	3a	3	B	11.0
Birmingham	4	4	B	20.3
Birkbeck College	5	5	B	18.5
Bristol	5	5	B	19.5
Cambridge	5	5	A	57.0
City	3a	3	B	10.0
De Montfort	3b	3	B	10.9
East Anglia	4	4	B	13.0
East London	3a	2	D	5.0
Essex	5	5	B	28.0
Exeter	5	4	C	9.9
Hull	3a	3	A	12.0
Keele	4	3	B	14.0
Kent at Canterbury	4	3	A	15.0
Leicester	3a	3	A	19.0
Liverpool	4	4	B	12.0
London School of Economics and Political Science	5*	5	A	53.8
London Guildhall	3b	2	D	15.0
Loughborough	4	3	A	18.7
Manchester	4	3	B	32.2
Manchester Metropolitan	3a	2	D	9.0
Newcastle upon Tyne	5	4	C	15.4
Northumbria at Newcastle	2	2	D	7.0
Nottingham	5	4	A	23.0
Nottingham Trent	2	1	F	1.0
School of Oriental and African Studies	3a	3	C	15.0
Oxford	5*	5	B	52.5
Portsmouth	3a	2	E	6.0
Queen Mary and Westfield College	4	4	A	19.8
Reading	4	4	B	13.0
Salford	3a	2	A	5.0
Southampton	5	5	A	34.0
Staffordshire	2	2	D	13.2
Surrey	4	3	A	14.1
Sussex	4	4	B	20.0
University College London	5*	5	A	24.1
Warwick	5	5	A	36.4
York	5	5	A	35.6
Aberdeen	4	4	A	16.2
Abertay Dundee	1	1	D	7.0
Dundee	4	3	B	11.0
Edinburgh	4	3	B	10.3
Glasgow	4	4	C	13.2
Heriot-Watt	3a	3	C	9.0
St Andrews	4	3	B	14.0
Stirling	4	3	B	10.0
Strathclyde	4	4	B	23.0
Wales, Swansea	4	4	B	13.0
Wales, Aberystwyth	3b	3	A	12.0
The Queen's Belfast	3a	2	D	10.5

LINGUISTICS

Birkbeck College	3a	3	A	5.5
Brighton	2	2	E	10.0
Cambridge	5	5	A	7.0
De Montfort	3b	2	C	3.7
Durham	3a	2	A	8.0
East Anglia	3b	3	A	6.0
East London	1	^	E	3.0
Essex	4	5	B	18.7
Hertfordshire	3b	2	B	5.5
Lancaster	4	5	A	18.5
Luton	2	^	D	6.8
Manchester	5	4	B	10.2
Newcastle upon Tyne	4	4	B	16.1
School of Oriental and African Studies	5	5	B	8.0
Oxford	5	4	B	6.0
Queen Mary and Westfield College	4	4	A	2.0
Reading	3a	3	A	13.2
College of Ripon & York St John	3b	3	C	3.5
Sheffield	3a	^	B	12.4
Southampton	2	^	A	4.0
Sussex	3a	3	A	5.0
Thames Valley	5	3	A	3.8
University College London	5	5	B	23.0
Westminster	3b	2	D	2.3
York	4	3	C	11.0
Edinburgh	4	4	B	20.0
University College of North Wales, Bangor	3a	4	A	8.8

Fagområder på hvert enkelt universitet bedømmes og resultaterne kan umiddelbart opregnes – og sammenlignes – i oversigter, som fysik, økonomi og lingvistik, der her er fremdraget som eksempler.

– Den første kolonne viser forskningens niveau i 1996 ud fra skalaen 1-5*, hvor det sidste udtrykker absolut international topklasse.

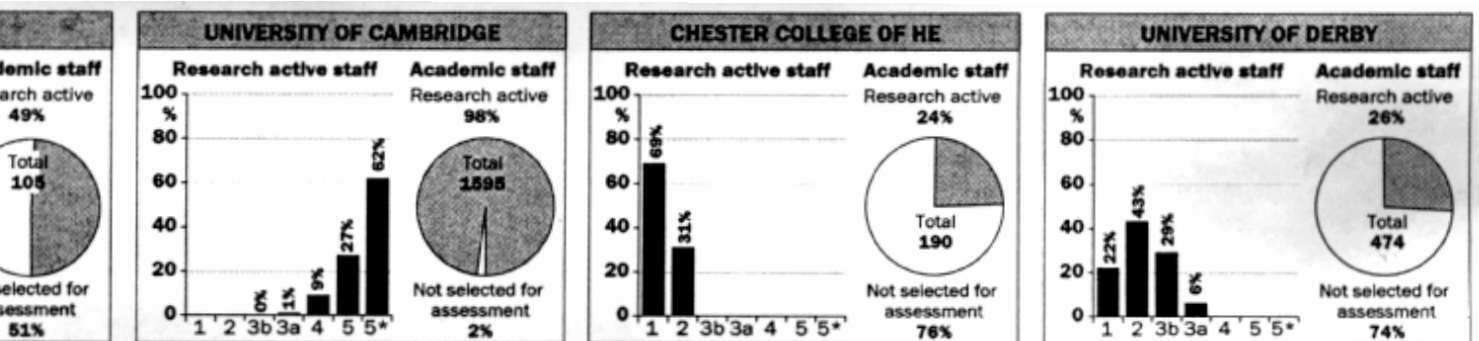
– Den anden kolonne viser, hvordan bedømmelsen faldt ud i 1992.

– Den tredje kolonne viser, hvor stor en del af staben, som er blevet evalueret: A indikerer at 95-100 pct. af staben er blevet bedømt. B: 80-94 pct. C: 60-79 pct. D: 40-59 pct. E: 20-39 pct. F: <20 pct.

– Den fjerde kolonne viser, hvor stor en del af fuldtidsforskningsstabten, der er evalueret. ■

(Særligt interesserede kan henvende sig til UNIVERSITETS-læreren for andre fagspecifikke oplysninger).

PERFORMANCE-DIAGRAM

Hvert universitets eller college's "performance" kan opgøres i diagrammer, der fortæller, hvor stor en del af forskningen (i pct.) der hører til karakterskalaens 1-5*. Jo mere af forskningen der placeres til højre i diagrammerne, jo bedre

er kvaliteten. Lagkagen (th.) fortæller, hvor stor en del af forskerne, som er blevet evalueret, og tallet inde i lagkagen fortæller, hvor mange forskere, der er på instituttet.

Diagrammet er ikke nogen målestok for, hvor god kvaliteten

er på de enkelte fagfelter på de enkelte universiteter: Man kan således have fremragende politologi og dårlig lingvistik på det samme universitet. Evaluering af enkelte institutter (fx medicinske institutter) fremstår således som absolut fremragende,

bl.a. fordi fagene opregnes solo. Provsuniversiteter med et bredt fagudbud – men uden særlige muligheder for forskningsfinansiering – fremstår derfor også som middelmådige. ■

DE DYGTIGSTE FAG (RANKING AF FAGOMRÅDER)

Name of unit of assessment	total number of assessed staff	weighted average for subject
Biochemistry	425.1	5.869
Mineral And Mining Engineering	80.1	5.640
Classics, Ancient History, Byzantine And Modern Greek	307.7	5.639
Anatomy	180.2	5.612
Archaeology	371.0	5.492
Physics	1516.5	5.473
Pure Mathematics	468.0	5.437
Pharmacology	212.5	5.411
Middle Eastern And African Studies	124.9	5.388
Economics And Econometrics	888.1	5.291
Metallurgy And Materials	466.7	5.273
Anthropology	262.3	5.228
French	472.5	5.205
Asian Studies	123.9	5.196
Iberian And Latin American Languages	191.9	5.141
History	1629.9	5.122
Physiology	265.2	5.095
Russian, Slavonic And East European Languages	109.3	5.061
Music	421.4	5.052
Veterinary Science	360.5	5.000
German, Dutch And Scandinavian Languages	282.1	4.987
Earth Sciences	631.7	4.925
Hospital-Based Clinical Subjects	2814.2	4.895
Italian	104.3	4.852
Theology, Divinity And Religious Studies	413.7	4.830
Applied Mathematics	721.5	4.819
Law	1294.6	4.816
General Engineering	816.8	4.798
Civil Engineering	703.7	4.765
Community Based Clinical Subjects	1212.8	4.756
Clinical Dentistry	456.2	4.735
Pharmacy	385.9	4.732
Biological Sciences	2075.9	4.726
Chemistry	1369.1	4.728
Politics And International Studies	1004.3	4.718
Accountancy	205.8	4.707
Celtic Studies	78.7	4.697
Pre-Clinical Studies	360.2	4.698
Agriculture	577.2	4.668
Mechanical, Aeronautical And Manufacturing Engineering	1176.5	4.652
Philosophy	456.0	4.641
Chemical Engineering	333.1	4.620
Clinical Laboratory Sciences	1097.1	4.602
Sociology	892.8	4.580
Computer Science	1560.8	4.561
Electrical And Electronic Engineering	1203.5	4.565
Linguistics	242.0	4.540
Statistics And Operational Research	423.7	4.522
Geography	1083.5	4.441
English Language And Literature	1418.5	4.426
History Of Art, Architecture And Design	389.4	4.398
Social Policy And Administration	641.7	4.398
Psychology	1151.4	4.319
European Studies	474.3	4.289
American Studies (Canada, Caribbean, Latin America, USA)	117.9	4.273
Business And Management Studies	2322.0	4.234
Social Work	353.6	4.202
Education	2801.9	4.026
Art And Design	1578.0	3.930
Food Science And Technology	131.7	3.905
Environmental Sciences	484.1	3.878
Town And County Planning	456.0	3.865
Built Environment	727.8	3.732
Library And Information Management	214.2	3.735
Drama, Dance And Performing Arts	343.1	3.649
Sports Related Subjects	239.4	3.546
Communication, Cultural And Media Studies	315.6	3.515
Other Studies And Professions Allied To Medicine	660.5	3.491
Nursing	396.5	2.649

Engelsk biokemi (nr. 1) scorer den højeste bedømmelse af alle fagområder og det fagområde må have utroligt mange biokemikere af absolut international topklasse. "Sygepleje" er derimod bundskraber.

Tabellen fortæller om fagområdernes interne niveau. Første kolonne viser, hvor mange forskere på institutionen, der er evalueret. Anden kolonne viser den vægtede score pr. evalueret forsker på en skala 1-7 points.

Tabellen kan læses sådan, at de øverst placerede fag har et fagligt meget højt niveau i Storbritannien, og giver dermed et billede på videnskaberens interne ranking. Men den kan også læses sådan, at de øverst placerede er gode til at give hinanden gode karakterer; der er gået inflation i skalaen ...

Men taget for pålydende fortæller tabellen noget om, hvordan niveauet er i Storbritannien. Det er dog ikke forskert, hvis man konstaterer, at de hårdere videnskaber (biokemi, anatomi, fysik, matematik, farmakologi, økonomi) høster pænere karakterer end de bløde humaniora- og samfundsvidenskabs fag (kommunikation, byplanlægning, psykologi, socialpædagogik, kunsthistorie, geografi, lingvistik). ■

Man tager fra de dårlige og giver til de dygtige. Sådan er ideen, som i årevis har været brugt i Storbritannien. I Danmark er der gået kage i arbejdet med finde kriterier for omfordelingskriterier på, hvordan man reviderer forskningsmidler. Det er en "plæneklipperpulje" – hvor man først klipper 5 pct. og dernæst omfordeler efter "forskningskvalitet".

I Storbritannien har man allerede en sådan mekanisme, og fordelingen er netop sket. Det betyder, at der er udarbejdet en "ranking" over, hvem, der har vundet / tabt i forhold til sidste år (se tabel, hvor placering fremgår af højre kolonne). Topscoren er universitetet i Southampton med en stigning på 7,5 pct.'s stigning i forhold til sidste år. Blandt de kendte universiteter kommer Oxford ind på en 4. plads (hvilket især er belønning for, at forskningen her har scoret den høje karakter 5* på næsten alle fagområder). Aston University ligger omvendt med et fratræk på -2,93 pct. nær bunden i ranking'en på en 86. plads.

Et råd (HEFCE) har foretaget prioriteringerne, som betyder, at topkvalitet i forskningen får et løft, mens der sker beskæringer af institutter med svagere kvalitet. Det er forskningsevalueringen – med skalaen 1-5* – fra 1996, som umiddelbart slår igenem.

Institutter med dårlige bedømmelser rammes dog ikke voldsomt hårdt i 1997, da der er indarbejdet moderationer på de nedskæringer, som kan ske. I tidligere år har det været sådan, at ingen institutioner kunne miste mere end 4,5 pct. pr. år. I år er der indlagt endnu større moderationer, så tabene ikke bliver helt så store. Men det er planen, at moderationer glidende skal afvikles i løbet af de næste 3 år, således at institutionerne har en mulighed for at indstille sig herpå.

Vinderne er ikke universiteterne i den absolutte super-

REFORDELING EFTER KVALITET

English Funding Allocations to Institutions

Institution	MASN 1	Total T Funding 2	Total R Funding 3	Moderation of Teaching & Research 4	Non Formula Funding 5	Total Grant 1997-98 6	Change % against 1996-97 7	Ranking by % Change 8
Anglia Polytechnic University	8,707	23,754,309	218,140	0	1,273,510	25,539,998	2.63%	29
Aston University	3,785	11,968,761	2,777,771	805,136	304,500	16,060,958	-2.93%	86
University of Bath	4,655	13,351,883	9,722,842	-173,594	475,838	23,571,470	5.07%	6
University of Birmingham	11,496	39,854,538	23,795,391	0	886,948	65,137,458	-0.87%	66
Birkbeck College	21	12,273,432	4,254,751	58,009	1,586,445	18,351,428	-1.10%	69
Bournemouth University	6,449	15,833,406	192,337	0	318,541	16,574,937	1.96%	35
University of Bradford	5,515	17,174,122	5,427,332	96,315	418,091	23,364,041	-1.73%	71
University of Brighton	7,498	21,585,032	1,610,855	81,031	846,658	24,418,016	0.06%	62
University of Bristol	7,968	32,837,336	20,957,599	-74,853	347,359	54,545,798	3.24%	22
Brunel University	7,331	20,479,331	4,188,221	0	2,518,574	27,484,455	-0.83%	65
University of Cambridge	9,858	39,608,478	49,779,230	0	-8,301,203	81,663,497	3.28%	21
University of Central England	7,930	27,990,728	523,923	0	695,890	29,618,293	6.97%	3
University of Central Lancashire	9,806	31,673,827	510,931	0	476,235	33,122,398	1.53%	41
City University	2,691	10,410,103	3,809,779	129,165	3,643,461	18,144,155	-1.02%	67
Coventry University	8,777	29,873,051	998,753	613,879	474,667	32,395,523	1.03%	68
Cranfield University	408	10,898,604	5,648,740	-433,320	689,046	16,756,932	7.37%	2
De Montfort University	15,223	41,249,182	2,120,052	0	1,449,099	45,439,227	4.05%	13
University of Derby	8,129	17,066,985	341,129	0	388,447	18,045,184	3.19%	23
University of Durham	7,867	21,477,010	10,446,458	0	887,778	33,124,111	1.65%	39
University of East Anglia	5,121	13,784,939	8,140,266	509,776	584,144	23,219,939	-1.58%	75
University of East London	7,110	24,204,520	866,336	0	2,616,471	28,039,923	1.87%	37
Institute of Education	925	2,226,592	3,644,879	161,449	981,505	7,046,860	-1.28%	72
University of Essex	3,477	10,504,648	5,629,541	38,341	202,729	16,528,286	-1.41%	74
University of Exeter	6,691	17,661,571	6,648,072	1,685,264	402,959	26,655,131	-1.87%	78
Goldsmiths College	3,173	9,336,120	3,233,506	-122,134	1,818,890	14,382,083	4.05%	14
University of Greenwich	9,218	27,718,147	1,291,028	0	3,671,839	33,034,798	2.00%	34
University of Hertfordshire	9,478	28,394,347	1,538,601	0	1,605,976	31,952,558	2.85%	27
University of Huddersfield	7,980	24,186,250	675,786	0	598,763	25,813,127	2.32%	30
University of Hull	5,886	17,720,562	5,556,202	290,300	451,628	24,276,835	2.23%	82
Imperial College	3,768	22,939,343	31,338,425	-542,098	6,955,833	61,025,670	4.02%	15
Keele University	4,094	10,517,940	4,925,597	36,544	152,250	15,713,465	4.35%	12
University of Kent at Canterbury	4,986	15,014,742	5,172,316	299,941	238,863	20,944,586	2.59%	85
King's College London	6,027	23,855,639	19,300,251	0	5,416,731	48,920,135	0.50%	58
Kingston University	8,340	25,546,808	657,681	89,082	2,783,926	29,449,648	1.07%	53
Lancaster University	5,896	16,967,072	9,741,366	0	287,898	27,243,505	0.31%	60
University of Leeds	14,113	44,607,508	24,296,436	0	1,089,501	70,643,263	1.90%	36
Leeds Metropolitan University	9,577	31,283,888	653,448	38,058	497,713	32,928,832	1.34%	46
University of Leicester	6,427	21,019,780	10,492,483	0	443,722	32,262,189	-1.34%	73
University of Lincolnshire & Humberside	8,758	24,068,339	290,893	0	285,475	24,995,322	3.50%	20
University of Liverpool	9,318	38,198,593	16,614,215	557,524	290,988	56,217,772	2.13%	81
Liverpool John Moores University	11,133	35,361,937	1,456,935	0	748,923	38,082,929	3.79%	18
University of London	2,976	24,890,041	21,733,019	1,250,769	13,832,424	62,068,812	2.12%	32
London Business School	0	654,169	1,640,073	148,532	647,570	3,099,874	1.13%	70
London Sch. of Economics & Political Sci.	1,745	6,235,212	8,462,267	-106,211	2,430,184	17,112,283	4.46%	11
London Guildhall University	5,875	19,000,737	263,124	0	2,546,836	22,087,488	1.46%	43
London Sch. of Hygiene & Tropical Med.	0	2,401,263	4,144,814	0	828,501	7,409,157	2.79%	28
The London Institute	5,311	17,179,775	3,300,754	0	1,862,257	20,593,051	2.96%	25
Loughborough University	7,410	20,746,723	8,783,437	250,141	249,464	30,331,993	1.60%	76
University of Luton	7,588	16,538,881	59,302	0	618,430	17,457,540	5.02%	7
University of Manchester	12,902	46,155,066	27,441,414	1,724,336	2,415,076	78,408,254	-1.93%	80
UMIST	3,491	14,423,030	11,436,913	0	341,890	26,411,937	2.14%	31
Manchester Metropolitan University	17,074	49,154,851	2,529,738	0	0	0	0	50
Middlesex University	11,952	29,862,208	1,254,787	0	0	0	0	54
University of Newcastle upon Tyne	9,096	33,945,494	18,322,360	240,999	0	0	0	79
University of North London	7,716	22,410,967	680,637	0	0	0	0	33
University of Northumbria at Newcastle	10,063	32,327,149	1,137,296	98,144	0	0	0	61
University of Nottingham	8,943	31,610,444	19,945,216	0	0	0	0	38
Nottingham Trent University	15,613	39,300,747	1,843,435	0	0	0	0	16
Open University	2,104	108,605,331	6,059,629	0	0	0	0	17
School of Oriental and African Studies	1,142	3,215,005	3,320,004	40,958	0	0	0	64
University of Oxford	9,855	37,907,033	54,285,083	-1,011,044	0	0	0	4
Oxford Brookes University	5,916	19,465,830	1,565,000	138,893	0	0	0	63
School of Pharmacy	293	1,644,718	1,565,132	174,401	0	0	0	87
University of Plymouth	12,604	33,794,290	2,216,331	72,508	0	0	0	57
University of Portsmouth	9,245	28,442,280	2,767,015	0	0	0	0	42
Queen Mary and Westfield College	5,408	24,646,956	11,080,686	1,267,150	0	0	0	83
University of Reading	6,892	19,468,875	12,656,643	0	0	0	0	47
Royal Holloway, University of London	3,935	11,449,911	5,295,238	173,554	0	0	0	9
Royal Postgraduate Medical School	0	1,766,022	6,589,257	0	0	0	0	88
Royal Veterinary College	403	4,037,197	1,883,307	108,756	0	0	0	77
St George's Hospital Medical School	797	5,986,766	2,921,432	830,691	0	0	0	89
University of Salford	9,546	29,383,919	4,528,886	0	0	0	0	59
University of Sheffield	30,599	36,956,836	22,510,435	340,463	0	0	0	10
Sheffield Hallam University	13,151	40,489,035	2,322,649	0	0	0	0	40
University of Southampton	8,287	29,622,976	20,072,674	-61,341	0	0	0	1
South Bank University	1,511	29,343,278	1,220,629	0	0	0	0	51
Staffordshire University	10,129	27,832,121	646,823	0	0	0	0	45
University of Sunderland	9,691	24,293,795	848,700	0	0	0	0	19
University of Surrey	3,979	14,655,172	8,148,426	0	0	0	0	26
University of Sussex	5,879	17,606,253	11,066,311	0	253,883	23,870,969	2.95%	20
					182,477	29,111,518	0.62%	56

klasse, for de har i forvejen rimelige ressourcer. De reelle gevinster gives til de institutioner, som i rating'erne har placeret sig i den lovende øvre middel-kategori.

Fordelingskriterier
Fordelingerne sker i stor udstrækning ud fra afvejning af undervisningsbelastning (studentoptag m.m.) samt ikke mindst forskningskvalitet.

2 pct. af de totale undervisningsbevillinger (2,28 mia. pund) omfordeles bl.a. til tidsbegrænsede omlokninger for at hjælpe institutioner til at udvikle deres infrastruktur samt til andre formål.

Forskningspenge omlokeres efter vurdering af institutionens rating samt personaleressourcer i forskningsvurderingen 1996. Institutionerne kunne således forudse radikale omfordelinger af deres forskningspenge, men moderering betyder, at evalueringen ikke "slår rent igennem". Der er dog en 6 pct.'s stigning i bevillingerne til "kvalitetsforskning", hvilket betyder, at enkelte institutioner faktisk modtager betydeligt flere forskningspenge end sidste år.

De enkelte kolonner i statistikken dækker følgende:

1. MASN: Studentertal.
2. Undervisningsbevilling
3. Forskningsbevilling
4. Moderation (tilpasning).
5. Specialbevillinger til småfag, bibliotek, museer m.m.
6. Totalbevilling.
7. Bevillingsændring fra 1996 i pct.
8. Ranking efter procentuel ændring.

je

(Kilde: THES d. 28. febr. 1997)

UNIVERSITETERNES BURHØNS

– yder stadig mere, men det er snarere publicerings-kvantiteten som stiger og ikke kvaliteten, konstaterer professor HUGH WILLMOTT om de forsknings-ranking'er, som netop er offentliggjort i England. Evalueringen medfører allemulige adfærdsmønstre, som forekommer på én gang umulige og uforsvarlige – ligesom de sovjetiske femårs-planer ...

“**N**å, men så er de fire publikationer da hjemme ...” Hvor har jeg måttet lægge øre til meget pral her for nylig – det meste dog ironisk snarere end perfidt – om publikationskravet til den enkelte. Det er et symptom på evalueringens modsigende virkning.

Selv de, der har opfyldt deres publikationskvota for resten af årtusindet, bør være dybt skeptiske med hensyn til, hvor meget det egentlig betyder. Holdningen, der udtrykkes ovenfor (“den er hjemme”), gør grin med forestillingen om, at de akademiske fødder, om end ikke de akademiske fingre, nu roligt kan smækkes op til en god gang afslapning de næste par år.

Forskningsevalueringen har udsat akademikere for ledelsesprincipperne: konkurrence og evaluering. Således kan man juble over forbedringerne i publikationsproduktivitet, glæde sig over effektivitetsfremgange, frydes over ubønhørlige stigninger i antallet af projektansøgninger, for ikke at tale om antallet af studerende med et gennemsnit over 9. Alt sammen opnået ved at anvende erhvervsorienterede ledelsesprincipper som f.eks. konkurrencedygtighed og kvalitetssikring med det formål at modernisere universitetsverdenen. Væk med det faglige engagement til fordel for ... øh ... bureaukratisk præstationsstyring.

Det er nemt at være kynisk og afvisende over for et system, der er plaget af modsigelser og absurditeter. Når et system fungerer således, at det bringer ansvarlighedsbegrebet i miskredit, kommer man hurtigt til at glemme, at det ikke er urimeligt at planlægge og gøre rede for, hvordan de store offentlige midler, der investeres i de højere læreanstalter faktisk bliver anvendt.

Imidlertid er det langtfra gået gnidningsfrit med at omsætte dette lidet bemærkelsesværdige princip i sammenhængende og

konsekvente procedurer vedr. styring af forskningsstrategier og -bevillinger.

Universiteternes burhøns yder stadig mere, men det vanvittige er, at denne aktivitet ofte er rettet mod at øge omsætningshastigheden snarere end at forbedre forskningens kvalitet. Presset, der er lagt m.h.p. at opnå resultater, er næppe mindsket af den samtidige og sikkert “helt tilfældige” intensivering og rationalisering (f.eks. modulisering) af forskningsarbejdet. De videregående uddannelser har været et taknemmeligt offer for opbevaring af arbejdsløse unge og finansiering af skattelettelse for de høje indkomstgrupper.

Institutioner og akademikere opdager pludseligt, at de nu skal til at **konkurrere endnu mere** – til skade for både lærere, studerende og forskningsbevillinger. Det samme gælder fodboldtrænere, rektorer, dekaner og institutledere, der alle presses til at levere det hurtige fix: der skrives kontrakter med de store stjerner, eller man forsøger at holde fast på dem; det sker ofte ved, at man “beskytter” vedkommende mod undervisnings- og administrative pligter, eller ved at der ydes klækkelige summer i støtte til vedkommendes forskning. Sådanne fremgangsmåder tapper institutionerne for ressourcer, der egentlig burde være anvendt på andre medarbejdere.

Når **forbindelsen mellem forskning og undervisning** kappes, giver det sig udslag i lemfældighed og usikkerhed; dermed (gen)skabes en dybere kløft de to ting imellem. Men det er langt fra sikkert, at checkhæfteholdet kan levere gode præstationer eller holde på sine stjerner.

Det skaber **angst** med de høje standarder, som de femstjernede stræbere sætter. Ligeledes skabes der **foragt** for de institutioner, der ikke flyver så højt, og som ved at trække institutionen

ned ad ranglisten kan få negative konsekvenser for evnen til at konkurrere om studerende, med erhvervslivet og bevillinger til forskningen. For at nedbringe risikoen for, at det hele går over styr, presser man oppefra og nedad for at få gang i og overvåge de enkelte institutter. Publikationer og forskningsbevillinger bliver afgørende for advancementsmuligheder og skønsmæssige løntillæg. Seniormedarbejderne har for travlt med at forsvare og promovere deres egne institutioner til at kunne udfordre den kollektive neurose, som evalueringen er udtryk for – en udfordring, der ellers let kunne udlægges som klynk eller en opfordring til særbehandling.

Evalueringen lægger vægt på den langsigtede planlægning samtidig med, at den **præmierer det kortsigtede**. Man opfordres til at planlægge sit arbejde således, at det kan publiceres inden skæringsdatoen. Ansøgninger om penge til forskningsprojekter udarbejdes for at tilfredsstille den interne overvågning. Der opfordres uforvarende til konservative projekter med lav risiko, som kan afsluttes til tiden, og som kan publiceres i etablerede tidsskrifter. Det, der ikke kan måles, f.eks. den uformelle kontakt med studerende og kolleger, marginaliseres eller indgår slet ikke.

Et sådant konkurrencemoment indebærer et uophørligt pres til at skyde genveje og slække på kravene. Produktet forringes, men kunderne forsikres om, at de får mere valuta for pengene end nogensinde før. For at få det til at løbe rundt, tages der yderligere ressourcer fra forskningen til fordel for reklame- og PR-virksomhed. Lyder det bekendt? Forhastede publikationer, mangelfulde referee'ing, manglende tid til refleksion, mindre tid til at konferere med kolleger og studerende, stopfyldte auditorier – alle sammen indikatorer på produktforringelse.

Ovenstående in-drømmes i fortrolighed bag lukkede døre, men er usynligt for selve evalueringen. Evalueringens uudtalte forhåbning er at sikre eliteforskningsvarer til masseuddannelsespriser. I praksis betyder det, at evalueringen er mindre effektiv som et middel til at højne forskningskvaliteten end som en metode til at skabe splid mellem forskere og forringe deres arbejde. Evalueringen er koncentreret om de forventede fordele ved, at man anvender den; den er stort set blind, hvad angår tab og omkostningerne i øvrigt. Institutioner og institutter føler sig tvunget til at skjule deres svagheder, idet de har travlt med at fabulere om, hvor meget de har opnået. Hypnotiseret af udsigten til helt at fjerne det ineffektive, er evalueringen blind for og ligeglad med de skadelige konsekvenser af at gøre det akademiske arbejde til en metervare ved at anvende forvanskede markedsmekanismer til fordeling af ressourcer. For sine akademiske tilhængere byder evalueringens kvalitetsbureaukrati på uanede karrieremuligheder. For alle dem, der udsættes for systemets pres – om det så er direkte, som det er tilfældet med forskere og andre akademiske medarbejdere, eller indirekte, som det er tilfældet med de studerende – har evalueringen været en kafka'sk proces uden lige.

Evalueringen medfører allehånde adfærdsmønstre, som forekommer på én gang umulige og uforsvarlige. Ligesom de sov-

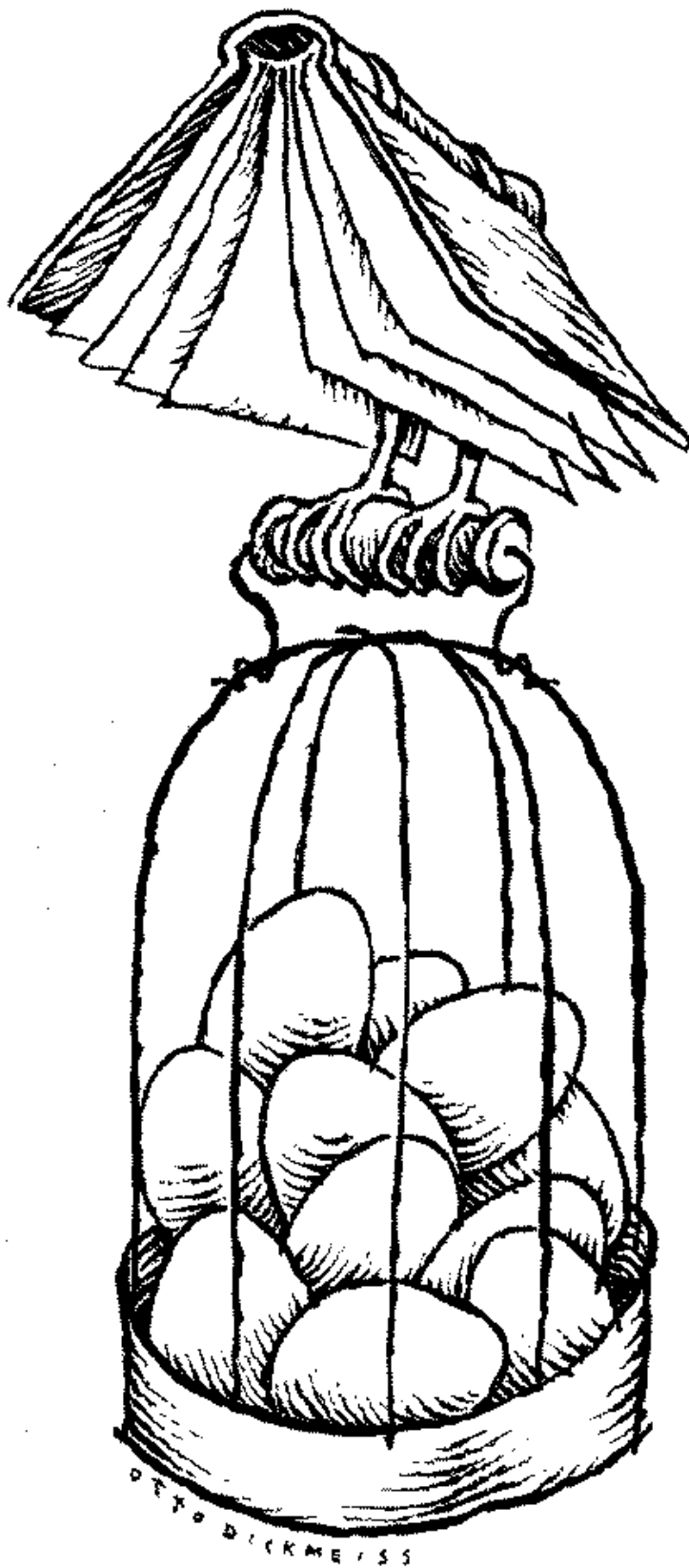
jetiske femårsplaner, ruller den videre med den samme grundlæggende udformning og den samme tanke bag, tilsyneladende helt uanfægtet af sin egne groteske konsekvenser.

Eller er det sådan, at ledelsestanken er blevet kynisk? Måske er vi endnu for groggy til at interessere os? Imidlertid må det være på tide (fx på baggrund af Ian McNays forskning i evalueringen (THES 30-08-96)) til at tage det hele op til fornyet overvejelse. I stedet for hele tiden at nøjes med at finjustere evalueringens mekanik, burde man hellere i forbindelse med en sådan ana-

lyse forsøge at vurdere evalueringens vidtrækkende konsekvenser, herunder dens rolle med hensyn til at stimulere innovation og den mangfoldighed af viden, som ifølge politikerne og fremtidsforskerne er den mest kostbare ressource overhovedet i et post-industrielt samfund. ■

Hugh Willmott er professor i organisationsanalyse ved Manchester School of Management.

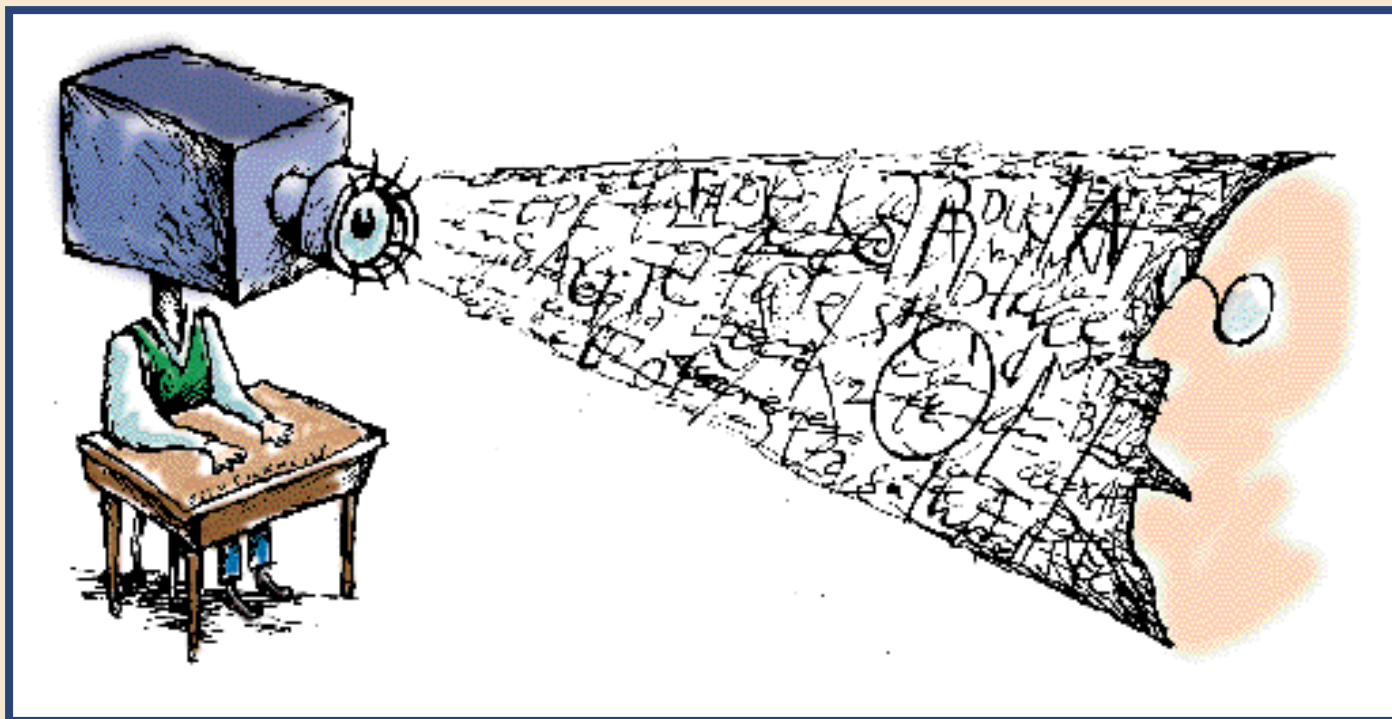
(Oversættelse i uddrag fra THES 20.12 1997 v. Martin Aitken)

Til højre står den adressering, hvorunder abonnementet er registreret. Er der fejl eller mangler, eller skal modtageren ikke længere modtage UNIVERSITETSLÆREREN, bedes henvendelse rettet til bladet på tlf. 39 15 30 45

HJEMMEVIDEO

Studenter ville videofilme undervisningen for at bruge den ved eksamensforberedelse. Det bør lærere dog sige nej til, for studenternes eget bedste ...

Nogle studenter på Odense Universitet ville - angiveligt for at kunne afspille optagelsen som et led i eksamensforberedelsen - videoptage en universitetslærers undervisning. Før universitetslæreren imidlertid følte sig alt for smigret og tillod den slags "hjemmevideo", kontaktede han fagforeningen for at høre, hvilke retningslinier, der gælder på det område.

Ophavsretligt er der ikke problemer, hvis læreren indgår en aftale med den eller de ansvarlige for optagelsen om, at optagelserne ikke må viderebringes til tredjemand under nogle omstændigheder. Det bety-

der også, at video'en ikke må bruges som led i lærer-overvågning - eller som bevisførelse i en klagesag fra studenter, som er utilfredse med undervisningen.

Spørgsmålet er tillige, om optagelsen har nogen beviskraft i en sag, når der i dag findes store muligheder for at manipulere med en optagelse. Spørgsmålet er, om optagelsen ville godtages som "bevismateriale", hvis universitetslæreren benægter at optagelsen er ægte, og underbygger dette med forelæsningsnoter.

Formelt synes der således ikke at være noget til hinder for et ja til videooptagelser. Tilbage står imidlertid de **pædagogiske og studiemæssige fordele el-**

ler ulemper. Optagelse vil nemlig medføre en reduktion af nogle helt grundlæggende og væsentlige elementer i et universitetsstudium: udviklingen af de studerendes evne til selv at tænke samt foretage en vurdering og sortering af givne oplysninger. De studerende skal jo lære at tage stilling til stoffet, at gøre notater om det som de finder vigtigt m.m. Eksamen vil så stille dem til regnskab!

DM's universitetslærerafdelings bestyrelse har på den baggrund anbefalet medlemmet, at han nægter at give tilladelsen til videofilmning.